

Oud Rechterlijk Archief Landdrostambt Zutphen
Richterambt Steenderen - Civiele Procesdossiers 1771-1787 (Inventarisnummers 780-782)

Gelders Archief / Archiefblok: 0217

Index

[Voor nadere toelichting, zie pagina - 3 - in dit document.]

Anno 1780	Aalbers	J. Aalbers c.s. H. Wanninkhorst	Inv.nr. - 782
Anno 1787	Alderkamp	E.J. Alderkamp c.s. G.J.J.A.A. baron van Dorth tot Holthuysen	Inv.nr. - 782
Anno 1773	Beukevoort	J.H. Beukevoort - R. ten Bogt	Inv.nr. - 780
Anno 1773	Bogt	J.H. Beukevoort - R. ten Bogt	Inv.nr. - 780
Anno 1784	Bogt	D. van Gorkum - R. te Bogt	Inv.nr. - 782
Anno 1774	Bosman	J. Gerritsen, wed. Spitsholt - D.J. Bosman	Inv.nr. - 780
Anno 1775	Bosman	G. Bosman - J. Stephani	Inv.nr. - 780
Anno 1773	Crayvanger	B. Garverling - H.W. Crayvanger	Inv.nr. - 780
Anno 1781	Derksen	J. van Ruurlo -A. Derksen, wed. H. Valkenburg	Inv.nr. - 782
Anno 1787	Dorth tot Holthuysen	E.J. Alderkamp c.s. G.J.J.A.A. baron van Dorth tot Holthuysen	Inv.nr. - 782
Anno 1773	Garverling	B. Garverling - H.W. Crayvanger	Inv.nr. - 780
Anno 1776	Geesink	L.A. Willink - B. Geesink	Inv.nr. - 781
Anno 1774	Gerritsen	J. Gerritsen, wed. Spitsholt - D.J. Bosman	Inv.nr. - 780
Anno 1774	Gesink	J. Mulder - B. Gesink	Inv.nr. - 780
Anno 1784	Gorkum	D. van Gorkum - R. te Bogt	Inv.nr. - 782
Anno 1775	Harenberg	W. Harenberg - G. te Winkel	Inv.nr. - 780
Anno 1773	Hasselo	J.P. Hasselo - H. Wentink	Inv.nr. - 780
Anno 1776	Heijden van Baak	J.E. v.d. Heijden van Baak - G. Pelgrum c.s.	Inv.nr. - 781
Anno 1778	Hultman	C.G. Hultman - G. Pelgrum	Inv.nr. - 781
Anno 1772	Jansen	J. Jansen - P. Pelgrum	Inv.nr. - 780
Anno 1779	Kapperts	De advocaat fiscaal - H. Kapperts	Inv.nr. - 781
Anno 1782	Kemper	A. Koorman - De curatoren van J. Kemper	Inv.nr. - 782
Anno 1777	Klein Mekkeveld	J. Ravenhorst - G. Klein Mekkeveld	Inv.nr. - 781
Anno 1782	Koorman	A. Koorman - De curatoren van J. Kemper	Inv.nr. - 782
Anno 1776	Laer	G. Pelgrum - De curatoren van H.L. van Laer	Inv.nr. - 781
Anno 1773	Milleville	J. de Milleville - H. Stevens	Inv.nr. - 780
Anno 1774	Mulder	J. Mulder - B. Gesink	Inv.nr. - 780
Anno 1787	Nijenhuis	J. Nijenhuis - J. Reintsen	Inv.nr. - 782
Anno 1772	Pelgrum	J. Jansen - P. Pelgrum	Inv.nr. - 780
Anno 1776	Pelgrum	G. Pelgrum - De curatoren van H.L. van Laer	Inv.nr. - 781
Anno 1776	Pelgrum	J.E. v.d. Heijden van Baak - G. Pelgrum c.s.	Inv.nr. - 781
Anno 1778	Pelgrum	C.G. Hultman - G. Pelgrum	Inv.nr. - 781
Anno 1781	Pelgrum	G. Pelgrum - H. Weijers	Inv.nr. - 782
Anno 1777	Ravenhorst	J. Ravenhorst - G. Klein Mekkeveld	Inv.nr. - 781
Anno 1787	Reintsen	J. Nijenhuis - J. Reintsen	Inv.nr. - 782
Anno 1781	Ruurlo	J. van Ruurlo -A. Derksen, wed. H. Valkenburg	Inv.nr. - 782
Anno 1773	Scheurink	W. Scheurink - Maria Wantink c.s.	Inv.nr. - 780
Anno 1774	Spitsholt	J. Gerritsen, wed. Spitsholt - D.J. Bosman	Inv.nr. - 780
Anno 1775	Stephani	G. Bosman - J. Stephani	Inv.nr. - 780

Oud Rechterlijk Archief Landdrostambt Zutphen
Richterambt Steenderen - Civiele Procesdossiers 1771-1787 (Inventarisnummers 780-782)

Gelders Archief / Archiefblok: 0217

Index

Anno 1773	Stevens	J. de Milleville - H. Stevens	Inv.nr. - 780
Anno 1771	Teunissen	T. Teunissen	Inv.nr. - 780
Anno 1781	Valkenburg	J. van Ruurlo -A. Derksen, wed. H. Valkenburg	Inv.nr. - 782
Anno 1780	Wanninkhorst	J. Aalbers c.s. H. Wanninkhorst	Inv.nr. - 782
Anno 1773	Wantink	W. Scheurink - Maria Wantink c.s.	Inv.nr. - 780
Anno 1781	Weijers	G. Pelgrum - H. Weijers	Inv.nr. - 782
Anno 1773	Wentink	J.P. Hasselo - H. Wentink	Inv.nr. - 780
Anno 1776	Willink	L.A. Willink - B. Geesink	Inv.nr. - 781
Anno 1775	Winkel	W. Harenberg - G. te Winkel	Inv.nr. - 780

Nadere toelichting

De gegevens zijn ontleend aan de betreffende inventarislijst van het Gelders Archief te Amhem en door mij verwerkt tot de omschreven index.

Kenmerken van de inventaris - Inleiding
(Letterlijke tekst):

“Het hoge landdrostengericht omvatte 2 gerichtsbanken

t.w.

a de bank van Doesburg, wegens het richteramtb
Steenderen

b de bank van Doetinchem wegens de richterambten:

1 Ruurlo

2 Hengelo

3 Zelhem

4 Hummelo

5 Doetinchem (Ambt)

De rechtspraak in elk der beide banken werd uitgeoefend door de landdrost (meestal door een stadhouder namens hem) en 2 schepenrichters of keurnoten. Voorts was er een advocaat-fiscaal en een landschrijver.

Deze beide banken werden op geregelde tijden, aanvankelijk steeds in Doesburg en Doetinchem, later ook vaak in Zutphen gehouden. Er voor behandeld werden zowel heren als partijzaken.

In 1795 en 1796 zijn geen zittingen van de bovengenoemde banken gehouden. In het gerichtprotocol van de bank van Doetinchem van 1797-1803 lezen wij voorin:

"10 Februari 1797 het derde jaar der Bataafsche Vrijheid. Terwijl sederd den jaare 1795 geene gerichten te Doetinchem en Doesborgh, zoo als voorheen gehouden zijn en nu laatstelijk in den jaare 1802 de jurisdictie der officieren in de steeden afgeschafft is, zo zullen voortaan die acten, recessen etc., welke voorheen in het Gerichts Protocol van Deutinchem en Doesborgh geinsereerd werden, alnu in dit Protocol worden geboekt onder de titul van Gerichts Protocol voor de Bank van het Hooge Land Drostes Gerichte des quartiers van Zutphen.

De berechting in criminele zaken geschiedde door het Hof van Gelderland, het vooronderzoek en het uitvoeren van het vonnis was aan de landdrost of diens plaatsvervanger opgedragen. Na 1676 was er appèl op het Hof. Na 1604 werd in civiele Zaken geappelleerd op het hoge appellationsgericht van het graafschap Zutphen, t.w. een commissie uit de Staten v.h. Kwartier.

Het landdrostambt heeft oorspronkelijk wellicht het gehele gebied der graven van Zutphen omvat; dat Doesburg en Lochem er in de latere middeleeuwen toe behoord hebben staat vast. Hierop wijst ook de titel landdrost des graafschaps Zutphen. Tot het midden der 16de eeuw waren de stad en het scholtambt Lochem nog een onderdeel van het landdrostambt; de landdrost had er een ondergeschikt ambtenaar, die richter, later scholtis werd genoemd.

De landdrost stelde de volgende functionarissen aan: De stadhouder, de advocaat-fiscaal, de richter, onderrichter en de beide keurnoten in elk der 6 richterambten, de richters van Groenlo en Lochem, een substituut voor het presideren van de geërfdn vergaderingen van Steenderen, de ambtsbode van het landdrostambt, de boden in de 6 richterambten, de

Nadere toelichting

cipier van het richterampt Doetinchem, de armenjagers, de reinmakers en afdekkers der vellen van gestorven vee in de ambten, de schoolmeesters, de opzieners van de jacht, de waagmeesters, ijkers en peilers in de ambten en de vroedvrouwen. Ook gaf hij admmissie aan de R.K. priesters in het ambt.

Het landschrijvers ambt werd door het Hof op last der Staten vergeven. De landdrost werd op last van de Staten door het Hof aangesteld.

Het protocol van bezwaar bevat de akten van het gehele landdrostambt; de akten werden gepasseerd voor stadhouder en 2 schepen-richters, dezelfden, die ook de rechtzittingen bijwoonden.

Naast het landdrostengericht hadden de lagere gerichten zekere bevoegdheden. In ieder der 6 richterampten fungeerde een plaatselijke richter, die met 2 keurnoten rechtspraak uitoefende. De richter was tevens secretaris en had ook een bode onder zich. Het gerichtprotocol van elk der ambten bevat contentieuze zaken, voorts peindingen, volmachten, testamenten, magescheiden, voogdijzaken e.d. Echter geen overdrachten of verbanden van vast goederen. Deze laatste vindt men uitsluitend in het protocol van bewzr van het landdrostambt.

Over de bevoegdheden van deze richters, in hun commissiebriefen richter "ter leger banck" genoemd, zijn in het begin der 18de eeuw verscheiden geschillen uitgebroken. Bij zijn sententie van 27 Juli 1713 verklaarde het Hof van Gelderland hen bevoegd, om ieder in zijn ambt, te staan over het maken van testamenten en deze voor hen te doen passeren. Dit recht was hun door de landschrijver betwist.

In 1723 begon een nieuw geschil, ditmaal tussen de richters van de ambten Steenderen, Zelhem, Hengelo, en Hummelo met die van Ruurlo en ambt Doetinchem als gevoegden, eisers, contra de stadhouder c.s. van het landdrostambt als gedaagde over de inbreuken, van de zijde van het Hooge landdrostengerichte op verschillende tijden gedaan op hun rechten. In een betoog aan het Hof d.d. 11 October 1723 voeren zij aan, dat het richten over zaken van spolie, violentie, dadelijkheid en attentaten, het gebruiken of passeeren van sigillatiën, verschrijvingen of eenigerlei ingangen van recht, den erfgrond betreffende, door een landdrost aan zich is voorbehouden" en dat bijgevolg de richters, elk in zijn ambt, gequalificeerd en gerechtigd zijn om over alle poincten en saecken, het gereede betreffende, gelijk oock over alles wat het personele, voor sooverre als het bij die commissien niet nominatim geëxcipieert en door den heer landdrost voor sich behalden is geworden, concerneert, te rich ten en de de cognitie en jurisdictie te exerceren na lantregte". Voorts, dat ieder in zijn ambt mombers aangesteld en de momberschappen laat verborgen, alsmede de kondschappen van lieden in zijn ambt voor zijn gericht doet opnemen en beëdigen.

Een en ander wordt bevestigd door de commissiebriefen, waarvan één in originali is overgelegd, de rest in afschrift is bijgevoegd. Deze commissiebriefen zijn voor alle ambten eensluidend."